

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove
Izabrana pitanja SZ:
Vjera i politika u Starom zavjetu

Juda Makabej – Obnovitelj Drugoga hrama

**1 Mak 4,36-60;
2 Mak 10,1-8
u kontekstu**

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove
Izabrana pitanja SZ:
Vjera i politika u Starom zavjetu

Vjera i politika u Starom zavjetu

---

amdg.ffrz.hr → nastava

Juda Makabej

- naslov knjiga po njegovim sljedbenicima
  - Ratnik i duhovni vođa (3,22.58)
- “ne bojte se” (3,22; 4,8)
- “budite junaci” (3,58; usp. 2 Mak 8,16)
  - Jeremija (2 Mak 15,15)
- U snu pruža Judi zlatan mač (v15)
  - Novo doba od 1 Mak 1,7?
- Poslije Aleksandra

Uspješan voditelj

- Orijentir νόμος i διαθήκη (1,57; 2,27.50):
- **Zakon i Savez**
  - Zna okupiti (3,9):
- **Okupio raspršene**
  - Ozbiljna prijetnja (3,35):
- **Satrijeti ostatak Jeruzalema**
  - Uspostavlja vojsku (3,55s):
- **Voditelji; oslobođeni službe – prema Pnz**
  - Ohrabrenje u 3,19:
- **“Pobjeda nije od jačine vojske; jakost od Neba”**

Makabejska metoda

- ❑ Pred silnom vojskom u
1 Mak 4,30-33?
- **Molitva**
  - ❑ Upozorava na povijest (4,9.30)
- **Govor: Crveno more (v9)**
- **Molitva: David i Golijat (v30)**
  - ❑ Teološki cilj u 4,11.33?
- ***Svi će narodi* spoznati Izraelova Otkupitelja i Spasitelja (ὁ λυτρούμενος καὶ σώζων v11)**
- **Hvaliti pjesmama Boga (v33)**

Obnova hrama (Očišćenje)

- 1 Mak 4,36-60; 2 Mak 10,1-8
  - Makabej suradnik i demokrat:
  - “očistimo, posvetimo”
(1 Mak 4,36); vijećanje (v44)
    - Stanje u hramu (1 Mak 4,38 – usp. 1,54; 6,7):
  - Pustoš i pepeo, oskvrnjen oltar, zarasle ruševine
  - I po gradu (2 Mak 10,2)
    - 4 reakcije u 4,39-41:
  - Potreseni (1 Mak 4,39), mole (v40)
  - Ratovanje i obnova istovremeno (v41) – kao Neh
-
- Radikalno pročišćenje (4,45):
  - Obeščašćeni žrtvenik uklonjen
    - Duhovni autoritet u 4,42s i 46:
  - svećenik (v42s) i prorok (v46)

Obnovljeno bogoslužje

- ❑ Od čega nov žrtvenik (1 Mak 4,47; 2 Mak 10,3)
- od “neklesanog kamenja”
  - usp. Izl 20,25
  - ❑ Cjelokupna obnova (1 Mak 4,48s):
- Svetište (Hekal), unutrašnjost, predvorje (1 Mak 4,48)
- Novi liturgijski predmeti (1 Mak 4,49.51; 2 Mak 10,3)
  - ❑ Novo bogoslužje (1 Mak 4,53):
- Žrtve paljenice
  - ❑ Čuvari (1 Mak 4,61 usp. 6,7)

Plodovi

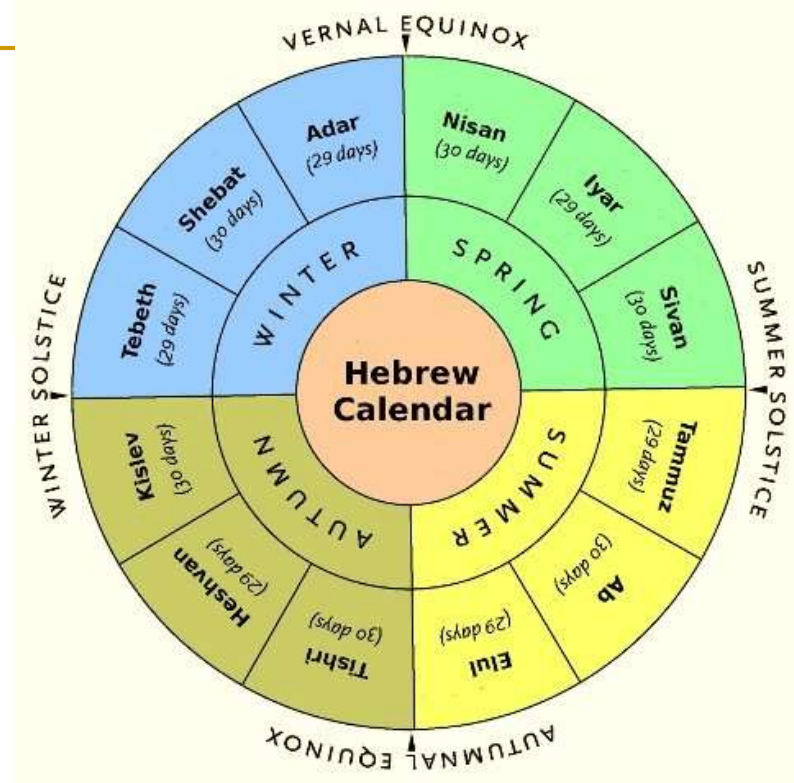
- ❑ Narod u 1 Mak 4,55.58?
- Klanjanje pred Bogom (4,55)
- Velika radost (58 usp. Neh 8,12)
  - ❑ Molitva (2 Mak 10,4):
- Za budućnost: “više nikad ovako”
  - ❑ “demokratski” propisan blagdan (1 Mak 4,59: 2 Mak 10,8 usp. Neh 8,13):
- Juda, braća, sva zajednica – ἐκκλησία (1 Mak 4,59)
- Javno zaključili, izglasali (2 Mak 10,8)
  - ❑ Javno mnijenje: tko je vodio očišćenje hrama (2 Mak 10,7)?
- Bog

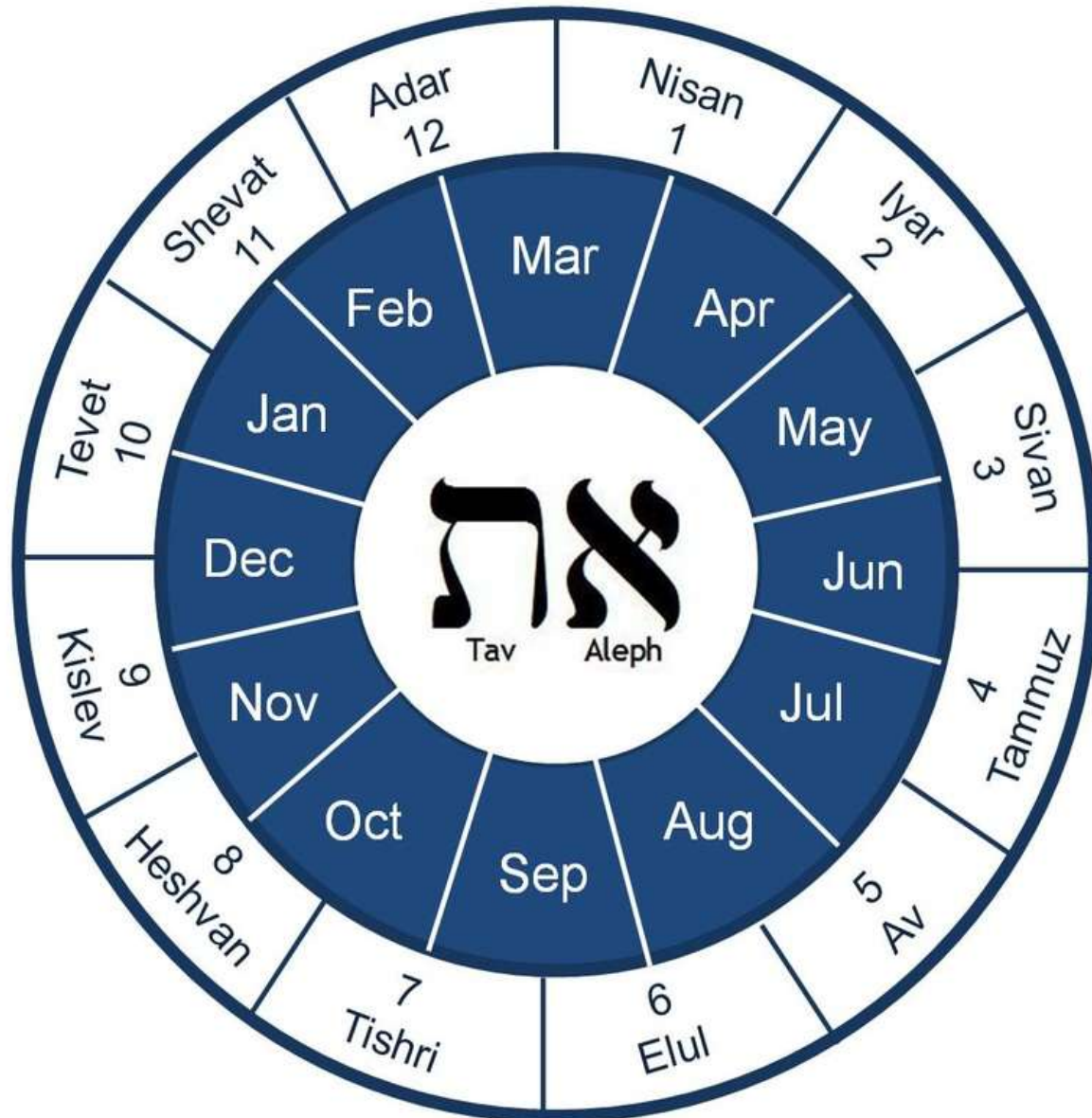
Velik blagdan

- Datum (1 Mak 4,52.59; 2 Mak 10,5)?
- 25. Kislev 148. (= 164. pr. Kr)
  - Usp. poganske žrtve 25.12. (1 Mak 1,59; 2 Mak 10,5)
  - SZ – lunarni kalendar (mjeseci)
- 1. Nisan ili Aviv (proljeće) – *Pasha*
- 2. Ijar ili Ziv
- 3. Sivan – *Pedesetnica (blagdan sedmica)*
- 4. Tamuz
- 5. Ab
- 6. Elul
- 7. Etanim ili Tišri (jesen - rujan) – *Blagdan sjenica (Sukot) i Jom Kippur (Dan Pomirenja)*

- 8. Marhešvan / Hešvan / Bul
- 9. Kislev (zima – studeni prosinac)
- 10. Tevet
- 11. Švat
- 12. Adar – *Purim*

Mieseci

Dan posvete žrtvenika

- Ispunjenje Judine molitve (iz 4,33) u 1 Mak 4,54?
- “Pjesme” (1 Mak 4,54)
  - Produženo slavlje: koliko dana? (1 Mak 4,56.59; 2 Mak 10,6)
- osam
  - Nalik kojem blagdanu (2 Mak 10,6 usp. Lev 23)?
- Blagdan sjenica, ali: spomen na makabejsku gerilu
  - Do danas prema: 1 Mak 4,50; 2 Mak 10,3
- “Zapalili svjetiljke u hramu” → blagdan *svjetla*: Hanuka
- חַנּוּכָּה *hanak* – posvetiti (1 Kr 8,63: Salomonov hram)

